

(א) עלה פ"ג מה"א
(ב) [משלה כ"ג, א] פסחים
כב: קידושין ט: [ע"ש]
(ד) ע"י רש"י וזמנא כה"ר"ה
כפודי זכב, (ה) זה מפירות
הערוך, רש"י, (ו) כפ"א:
נגדים, (ז) ז"ל מוח
הרחבה, (ח) ז"ל ופלה
(גמיה), (ט) פי' משת, (י) פי'
בומר ימים קטנים משום
רפואה, רש"י ב"ב כ"ג, ר"ה

תורה אור השלם

- 1. וכי תבאו אל הארץ
ותשעבה כל עץ מאכל
וערלתם ערלתו את
פריו שלש שנים יהיה
לקבם וערלים לא יאכלו:
ויקרא י"ט כב
2. ולבמהמרה ולחיה
אשר בארץך תהיה כל
תבואתה לאלב"ב:
ויקרא כ"ד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה יש שנה
וכי קמהר סמניו
הס"ד: (ב) ד"ה דול וכו'
ואין מגיע השבחה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה דול וכו'
אני הייתי מוכר סמניו.
לפי' דול יציעה הייתי
לדמר כזוב הול אכל
הסמניו עמק לא הולו
ותמוה לי דלמאי כריכי
לה ואמאי לי' כפשיטות
סמני ולא מקרי וף דגס
אלו מכין לא היה מוכרין
ביוקר מ"מ כיון דלין שנה
סמני ולא מקרי וף דגס
היו כנאכל הגולה דמשלם
שפת הגולה ו"ע, ובאמת
ק"ל על הגמלא
לדמאי דרין לאוקמה דגול
כזב ומסני דהו לניק
דמעיקרא דגול סמניו
שפויס וזכב אמר שני
והול הרבה עד שהאמר
עם הזכב שעלו אין
טולס לדמי הזכב כשהיה
בעיני הגולה ופי' יש
סמניו מהדר ליה הסמניו
ואמרי הרי שך לפניו ופי'
דמאי נשקליה יאמר באמת
החוק לך גם כזמרי ופי'
אין שנה סמניו לא הו
השנה על הסמניו ורין
לפולס דמעיקרא ורש"י:
תוב' ד"ה או וכו' אלא
ניו בעלמא ויהי. עיין ש"ך
פי' שלם ספ"י:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

כפרא דודי. קינה זו את היורה כלומר בשירי כזב שגשמיירו צורה
כזבו. כופרה לשון קינה (י) כמו בלימא דפרסא למכפריה כהכל
שוחטין (חולין דף ת"ח): **נוסן** לו דמי עליו. דקניניהו כשינוי. אבל
נתן עצים כו' ללא שינה ולא קני ידו על התחמונה: **יש שנה כו'.**
כלומר חוותא מילתא היא או לאו

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כפרא דודי: נתנו רבנן הנותן עצים לחרש
לעשות מהן כסא ועשה מהן ספסל ספסל
ועשה מהן ר' מאיר אומר נותן לו דמי
עציו רבי יהודה אומר "אם השבח יתר על
היציא נותן לו את היצאה ואם היצאה יתירה
על השבח נותן לו את השבח ומודה רבי
מאיר "אם נתן עצים לחרש לעשות מהן
כסא נאה ועשה מהן כסא כעור ספסל נאה
ועשה ספסל כעור אם השבח יתר על היצאה
נותן לו דמי היצאה ואם היצאה יתירה על
השבח נותן לו דמי השבח: "איבעיא להו
יש שבח סמנין על הצמר או אין שבח
סמנין על הצמר היכי דמי אילימא דגול סמנין
ודקניניהו ותנהו וזכב בהן תיפוק ליה משום
דקניניהו בשינוי לא צריכא דגול סמנין שרויין
וצכב בהו מאי יש שבח סמנין על גבי צמר
דאמר ליה הב לי סמנאי דשקלתיניהו או
דלמא אין שבח סמנין על גבי הצמר דא"ל
לית לך גבאי ולא מידי אמרי ואי אין שבח
סמנין על גבי צמר מי מצי אמר ליה לית
לך גבאי ולא מידי נימא ליה הב לי סמנאי
דאפסדתיניהו אלא להך גיסא אין שבח סמנין
על גבי הצמר ובעי שלומי ליה או דלמא
יש שבח סמנין על גבי צמר וא"ל הא מנחי
קמך שקליניהו שקליניהו במאי שקליה בצפון
צפון עבורי מיעבר השבח לא עביד "אלא
הב"ע כגון דגול צמר וסמנין דחד וצבעיה
להווא צמר בהנך סמנין וקא מהדר ליה
ניהליה לצמר יש שבח סמנין ע"ג הצמר וקא
מהדר ליה סמנין וצמר או דלמא אין שבח
סמנין על גבי צמר מהדר ליה אמרי תיפוק ליה
דאייקר ליה ניהליה בדמי לא צריכא דול ציבעא ואיבעיא להו ציבעא
שצבע בהו קופא רבינא אמר הכא במאי עסקינן כגון דצמר דחד וסמנין דחד
וקאתי קוף וצבעיה להווא צמר בהנך סמנין יש שבח סמנין על גבי צמר
דאמר ליה הב לי סמנאי דנבך נינהו או דלמא אין שבח סמנין על גבי צמר
צמר ואמר ליה לית לך גבאי כלום תא שמע ^בהבגד שצבעו בקליפי ערלה
ידלק אלמא חוותא מילתא היא אמר רבא ^גהנאה הנראה לעינים אסרה
תורה דתניא יערלים לא יאכל ^דאין לי אלא איסור אכילה ומנין שלא
יהנה ממנו ולא יצבע [בן] ולא ידליק בו את הנגר תלמוד לומר וערלתם
ערלתו את פרוי ערלים לא יאכל לרבות את כולם תא שמע ובגד שצבעו
בקליפי שביעית ידלק שאני התם דאמר קרא ^התהיה בהויתתה תהא

קא

הא מנחי קמך שקליניהו. ומ"מ אגרא צעי למיתב למישקל להו
דכיון דלחי ליה צעי למיעבד השבחה כדאמר לעיל (דף ת"ח).
גבי זורק מטבע לים: **דור ציבעא.** ומכל מקום איירי דגול
סמנינו שרויין דלי דקניניהו ושרניהו קניניהו צעיניו: **דצבעו בהו**
קופא. פירש בקונטרס שגול קוף
וסמנינו שרויין וזכב את הקוף
ותימה דלס כן אפסדיה צדיים
וכה"ג היוק ניכר הוה ומחייב ונראה
לפרש לזכב זהו קופא כלומר
בגריעות וצביעור כעין קוף שהוא
מטוער: **אין דרמא אין שבח ש"ך**
סמנין ע"ג גבי צמר. תימה הרי
נהנה שזמרו מעולה צדמים יותר
וישלם מה שנהנה כמו אכלה ^ומלידי
רחצה דפ"ג (דף י"ג): ^זורדה לגינה
דהכוס (לעיל דף ת"ח): וצפרק אלו
נערות (כתובות דף ל: וש) אמר תכז
לו חצירו משקין של אחרים צדיים
הצליעה דמשלם מה שנהנה ויש
לחלק דהנאה דהכא אין צבה ע"י
מעשיו ולא ע"י מעשה שבתו ומתכז
לו חצירו אע"פ שאין זה ע"י מעשיו
מכל מקום נהנה גופו אי נמי הנאה
דהכא לא חשיבא הנאה שאין ^חאלא
ניו בעלמא יותר:

בזנין ש"א יהנה במנו. צפרק

כל שעה (פסחים דף כב:
וש"ד"ה מנין) פריך אמאי לא נפקא
לן איסור הנאה מלא אכל:
ולא יצבע בו ולא ידליק בו הנר.
אע"ג דאמר שאר הנאות
אנטריך לרצויי כזיעה והדלקה
כזיעה משום דחותא בעלמא הוא
והדלקה משום שכלה האיסור בשעת
הדלקה ואם תאמר והא צפרק כל
שעה (שם דף כ: עיין לעיל להדלקה
למאן דלמר אין שנה עצים צפת ולא
משכחי עינים דאיסורא אלא כעין
כסא ושרשיפא ויש לומר דשמן הוי
בעין בשעה שהוא דולק אבל עינים
נעשים גחלת והשלהבת אין צבה
אלא מן הגחלת ואם תאמר ומ"ש
דהכא דמלייין קרא להדלקה וגבי
תרומה טמאה מלייין קרא להמיר
כדדרשינן שך תהא להסיקה תחת
תצילך וי"ל משום דס"ד דליף
תרומה מנעשר הקל דלמרה מורה
לא בערתי ממנו בטמא כדאמר
צזמה מדליין (שם דף כה). ור"ת
מפרש דאינטריך קרא הכא לאסור
כזיעה והדלקה שלם דרך הנאחו
כגון כזיעה דתאנים ורמונים ודברים
ללא אורחיהו והדלקה אינטריך

לשמן שאין עומד להדלקה כלל והוא דפרק כל שעה (פסחים דף כה: דהוה ^אשייף לצרמיה ^בכגוהרקי דערלה וקאמר מידי דרך הנאה
קעבינא התם לא הוה דרך הנאה כלל וקשה לפי' דהא צעי למפשט מהכא דחותא מילתא היא ודחי דשאני הכא דגלי קרא משמע דלא
אתא קרא למיסר שלם כדרך הנאה אלא למיסר אע"ג דליכא אלא חוותא בעלמא ור"ת אם כן תיפשוט לאידך גיסא מדאינטריך למיסר שמע
מינה דחותא לאו מילתא היא ויש לומר דליכא מילתא דחשיב כאלו הוא צעין ומימה לרבי יהושע דגמר בערלה פרי מפרי מצבורים
צפרק העור חוותא לאו מילתא היא ויש לומר דליכא מילתא דחשיב כאלו הוא צעין ומימה לרבי יהושע דגמר בערלה פרי מפרי מצבורים
משאר פירות מותר היאך יאסר לזכוב במסקינה מן התורה וכל שכן צמים שישורו זהם הקליפין ויש לומר דלא אינטריך קרא אלא
שלא יכזב צומים וענבים וציווא מהם או בממעות של עפרורית הקליפין הנטמנין ומינה לא יכזב דקתני בצרייתא מיירי שפיר בכל
עיני כזיעה דערלה ומסקינה בכל עיני ומדרבנן ומינה קרא לא אתיא אלא כדפרישית אי נמי יש לומר דפרי דערלה דוקא גמר פרי
מפרי דצבורים ולהכי אימעוט משקה ידיהו אבל שומר לפרי דאימריכו מאת פרוי את הטפל לפריהו לא אמעיט משקה ידיהו וליכא
למעוטי מפרי דצבורים דצבורים לימנהו שומר לפרי כלל ואע"ג דהוי השתא טפל חמור מן העיקר יש ליתן טעם שלא יקשה מזה על
שמעתא דריש איהו מקומן (ובזה דף מה): אבל אין לומר דהי על גב דליכא מלקות ציווא משאר פירות עשה דערלה שרלתו איכא
דהא אכל מאי דכתיב וערלתם קאי לא יאכל דכתיב בתר הי וכו' אם היה במשקה דשאר פירות דערלה איסור עשה אם כן מנא
ליה שלא יכזב בו הא אינטריך לאסור המשקין בשמיה ובהנאה כשהן צעין ואין להקשות כיון דאימריכו שומר לפרי דלא חזי
לאכילה אם כן על כרחך מיתסרר ערלה כזיעה ולמאי אינטריך קרא שלא יהנה דהא איכא שומרין טובא דחו לאכילה:

עין משפט
נר מצוה

פ"ד א ב מ"י פ"י מה"ל
שכירות הלכה ד סג
עין פט פ"י ח"מ ס"י
פ"ו ספ"י ג:
פ"ה ג ד מ"י פ"ג מה"ל
גולה ואזכרה הלכה י
טו"ט ע"י ח"מ ס"י ש"ק
ספ"י יא:
פ"ה ה מ"י פ"ו מהלכות
מאכלות אסורות הלכה
פ"ו ר מ"י ש"ס פ"י הלכה
ט סג לאין קמד
טו"ט ע"י ח"י ר"ל ספ"י
פ"ה ז מ"י פ"ו מהלכות
שמטיין הלכה ב:

לעזי רש"י
שו"ת [שבו"ק]. סבין.

מוסף רש"י
מנין שלא יהנה ממנו
ולא יצבע בו. שלא יהנה
ממנו כגון שלא יטבע
בו צפורי הראוי לטבע
בו, כגון קליפי אגוזין
ושומר לפרי אסור כפרי
(קדושין נו: ובע"ז פסחים
כב.). ולא ידליק בו את
הנר. כגון כשמן של ערלה
(שם וטו).